

Elżbieta Jaworska

"O przystosowaniu formuły
poetyckiej", Czesław Hernas,
"Literatura Ludowa" nr 3 (1975) :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 18/4 (58), 95

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) GROMADZKI Antoni: Cyganeria Warszawska. "Przegląd Humanistyczny" 1975 nr 5 s. 89-103.

Punktem wyjścia artykułu jest stwierdzenie, że Warszawa lat trzydziestych i czterdziestych XIX w. to miasto mało znane. Dlatego też, pomimo świadectw ludzi tamtej epoki (A.Niewiarowskiego, J.B.Dziekońskiego, W.Wolskiego, S.Sierpińskiego i innych), tacy badacze literatury, jak K.Witte, K.Bartoszewicz, T.Makowiecki czy M.Kridl, zaprzeczali tezie, jakoby Cyganeria była grupą literacką oraz wywierała wyraźny wpływ na społeczeństwo Warszawy tamtych lat. Autor, przekonany o jej istnieniu i doniosłej roli, jaką odegrała, przedstawia historię Cyganerii oraz specyficzne warunki ówczesnego życia, w których uformowały się i rozpadły towarzystwa: "Szewców", "Świętokrzyżców", "Cech Głupców", "Malaria" i "Muszkieteria".

BP/58/27

M.M.

(II) HERNAS Czesław: O przystosowaniu formuły poetyckiej. "Literatura Ludowa" 1975 nr 3 s. 3-13.

Przedstawiona w artykule propozycja badawcza nawiązuje do rekonstrukcji tekstu ballady ludowej "Pani pana zabiła ...", dokonanej przez Eugeniusza Kucharskiego w 1931 r. Zdaniem autora, ustalanie na zasadzie prawdopodobieństwa starszych i nowszych tkanek językowych przekazów może być owocne naukowo pod warunkiem, że celem nie jest uzyskanie wiedzy o tekście pierwotnym. Badanie zmienności językowej przekazów może prowadzić do odczytania istotnych informacji o życiu wariantów, o samej strukturze utworu, o szerszych związkach kulturowych, w jakie utwór jest przez wykonawcę wpisywany dzięki doborowi zmiennych formuł. Ilustracją takiej zasady postępowania jest zaprezentowana analiza, dotycząca dialogu i znaku lilii w wariantach ludowych ballady i w utworze Mickiewicza.

BP/58/26

El.J.